

Viðtalspættir vegna mats á hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra í lífeyrissjóðum

Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands (Fjármálaeftirlitið) metur hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra lífeyrissjóða í samræmi við ákvæði laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur nr. 180/2013, um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða. Stjórn ber sam-eiginlega ábyrgð á starfsemi lífeyrissjóðs. Það er hins vegar mikilvægt að stjórnarmenn séu sjálfstæðir í hugsun og hafi hæfni til að meta, gagnrýna og hafa eftirlit með ákvarðanatöku í daglegri starfsemi lífeyrissjóðs.

Í viðtali kannar Fjármálaeftirlitið þekkingu, skilning og viðhorf stjórnarmanna varðandi helstu efni sem tengjast hlutverki þeirra og ábyrgð og byggir mat sitt m.a. á upplýsingum sem þar koma fram.

Til glöggvunar á umfangi viðtals þá eru hér að neðan talin upp þau efnisatriði sem koma til með að mynda ramma viðtalsins, þó ekki sé um tæmandi viðtalspætti að ræða. Neðst í skjali þessu má svo finna viðauka með leslista og ítarefni sem unnt er að styðjast við undirbúning viðtalsins.

I. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi stjórnarmanna í lífeyrissjóðum

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða
- Sérstaða lífeyrissjóða
- Þekking á starfsemi þess lífeyrissjóðs sem viðtal snýr að
- Eigna- og áhættustýring
- Helstu áhættur í starfsemi lífeyrissjóða
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi Fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag lífeyrissjóðs
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna lífeyrissjóða
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanns
- Helstu verkefni og skyldur stjórnar lífeyrissjóðs
- Starfsreglur stjórnar
- Helstu stefnur í starfsemi lífeyrissjóðs

3. Innra eftirliti

- Innra eftirlit lífeyrissjóða
- Hlutverk stjórnar í fyrirtækja- og áhættumenningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk stjórnar í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum lífeyrissjóða
- Helstu alþjóðlegir reikningsskilastaðlar sem tengjast reikningsskilum lífeyrissjóða
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda
- Hlutverk endurskoðunarnefndar
- Tryggingafræðileg úttekt og staða

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Sjálfstæði stjórnarmanna
- Óhæði
- Sjálfstæði í hugsun
- Ákvörðunartaka
- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi stjórnarmanns
- Samfélagsleg ábyrgð og umboðsskylda

II. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi framkvæmdastjóra í lífeyrissjóðum

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða
- Sérstaða lífeyrissjóða
- Þekking á starfsemi þess lífeyrissjóðs sem viðtal snýr að
- Eigna- og áhættustýring
- Helstu áhættur í starfsemi lífeyrissjóða
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi Fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag lífeyrissjóðs
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra lífeyrissjóða
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanna
- Hlutverk og ábyrgð framkvæmdastjóra
- Helstu verkefni og skyldur framkvæmdastjóra
- Helstu stefnur í starfsemi lífeyrissjóðs

3. Innra eftirliti

- Innra eftirlit lífeyrissjóðs
- Hlutverk framkvæmdastjóra í fyrirtækja- og áhættumeningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk framkvæmdastjóra í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum lífeyrissjóða
- Helstu alþjóðlegir reikningsskilastaðlar sem tengjast reikningsskilum lífeyrissjóða
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda
- Hlutverk endurskoðunarnefndar
- Tryggingafræðileg úttekt og staða

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi framkvæmdastjóra
- Samfélagsleg ábyrgð

VIÐAUKI I

Leslisti

- Lög nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
 - Reglugerð 391/1998, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
 - Reglugerð 698/1998, um ráðstöfun iðgjalds til lífeyrissparnaðar og viðbótartryggingarvernd
 - Reglugerð nr. 916/2009, um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar
 - Reglugerð nr. 590/2017, um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða
 - Reglur nr. 577/2012, um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða
 - Reglur nr. 180/2013, um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða
 - Reglur nr. 335/2015, um ársreikninga lífeyrissjóða
- Lög nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 3/2006, um ársreikninga
- Lög nr. 108/2007, um verðbréfavíðskipti
- Lög nr. 140/2018, um aðgerðir gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 745/2019, um áreiðanleikakönnun vegna aðgerða gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Viðmiðunarreglur um innri stjórnarhætti

Ítarefni

- Stjórnsýslulög nr. 37/1993
- Lög nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
- Lög nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
 - Reglugerð nr. 562/2001, um samráðsnefnd eftirlitsskyldra aðila
 - Reglugerð nr. 397/2010, um beitingu dagsekta og févítis í opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi
 - Reglur nr. 326/2019, um heimild Fjármálaeftirlitsins til að ljúka máli með sátt
- Lög nr. 155/1998, um Söfnunarsjóð lífeyrisréttinda
- Lög nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
 - Gjaldskrá Seðlabanka Íslands vegna sértækra aðgerða Fjármálaeftirlitsins nr. 321/2020
- Lög nr. 33/2005, um fjarsölu á fjármálaþjónustu
- Lög nr. 3/2006, um ársreikninga
 - Viðeigandi alþjóðlegir reikningsskilastaðlar
- Lög nr. 108/2007, um verðbréfavíðskipti
 - Reglugerð nr. 630/2005, um innherjaupplýsingar og markaðssvik
 - Reglugerð nr. 995/2007, um fjárfestavernd og viðskipti fjármálafyrirtækja
 - Reglugerð nr. 707/2008, um upplýsingagjöf og tilkynningarskyldu skv. lögum nr. 108/2007 um verðbréfavíðskipti
 - Reglur nr. 1050/2012, um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja
- Lög nr. 11/2008, um sértryggð skuldabréf
 - Reglur nr. 528/2008, um sértryggð skuldabréf
- Lög nr. 79/2008, um endurskoðendur
- Lög nr. 110/2008, um starfsemi kauphalla
- Lög nr. 118/2016, um fasteignalán til neytenda
 - Reglugerð nr. 270/2017, um fasteignalán til neytenda
 - Reglur nr. 666/2017, um hámark veðsetningarhlutfalls fasteignalána til neytenda
- Lög nr. 140/2018, um aðgerðir gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 811/2008, um einstaklinga í áhættuhópi vegna stjórnmalalegra tengsla með tilliti til aðgerða gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 175/2016, um meðhöndlun tilkynningar um ætlað peningþvætti eða fjármögnun hryðjuverka

FJÁRMÁLAEFTIRLIT

- Reglugerð nr. 70/2019, um upplýsingar sem fylgja skulu við millifærslu fjármuna vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Reglugerð nr. 545/2019, um áhættumat vegna peningaþvættis og fjármögnunar hryðjuverka
- Reglugerð nr. 105/2020, um áhættusöm þriðju lönd vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Lög nr. 64/2019, um frystingu fjármuna og skráningu aðila á lista yfir þvingunaraðgerðir í tengslum við fjármögnun hryðjuverka og útbreiðslu gereyðingarpopna
- Lög nr. 94/2019, um endurskoðendur og endurskoðun
- EES viðmiðunarreglur JC/GL/2017/37, um einfaldaða og aukna áreiðanleikakönnun og þætti sem lána- og fjármálastofnanir skulu líta til við mat á hættu á peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka í tengslum við einstaka viðskiptasambönd og einstök viðskipti
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 2/2003, um túlkun og framkvæmd reglugerðar 698/1998, um ráðstöfun iðgjalds til lífeyrissparnaðar og viðbótartryggingarvernd
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 3/2010, um hæfi lykilstarfsmanna
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 2/2012 um framkvæmd reglna nr. 1050/2012, um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 6/2014, um útvistun hjá eftirlitsskyldum aðilum
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 4/2015, um samskipti Fjármálaeftirlitsins og ytri endurskoðenda eftirlitsskyldra aðila sem jafnframt eru einingar tengdar almannahagsmunum
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 1/2019, vegna áhættu við rekstur upplýsingakerfa eftirlitsskyldra aðila
- Leiðbeiningar varðandi birtingu upplýsinga um fjárfestingargjöld lífeyrissjóða
- Leiðbeiningar vegna eigin áhættumats lífeyrissjóða
- Spurt og svarað á heimasíðu Fjármálaeftirlitsins
- Siðfræði og samfélagsábyrgð eftir Øyvind Kvalnes

Uppfært 5. maí 2020